

Supilinna Seltsi kogemusi planeeringutes osalemisest

Peep Mardiste
supilinlane

Kogukonna osalusvõimalused

- kodanike oluline kohalikus elus kaasärääkimisvõimalus:
  - linna/valla üldplaneering
  - detailplaneeringud
  - keskkonnamõju hindamise protsessid, keskkonnaload
  - *linna/valla eelarve, arengukava, ehitusprojekt*
- võimalus nii organisatsioonidele, seltsingutele kui aktiivsetele üksikisikutele

Osalusvõimalused

- huvigruppide osalus otsuste juures tõstab "omaniku-tunnet" ja otsuste kvaliteeti
- pigem pikaajalisem, aga avatum protsess kui hilisem lõputu vaidlus

- kogukonnad suudavad seljatada ka rikka arendaja ja kalli advokaadi

Kogukond suudab, näiteid: 1.

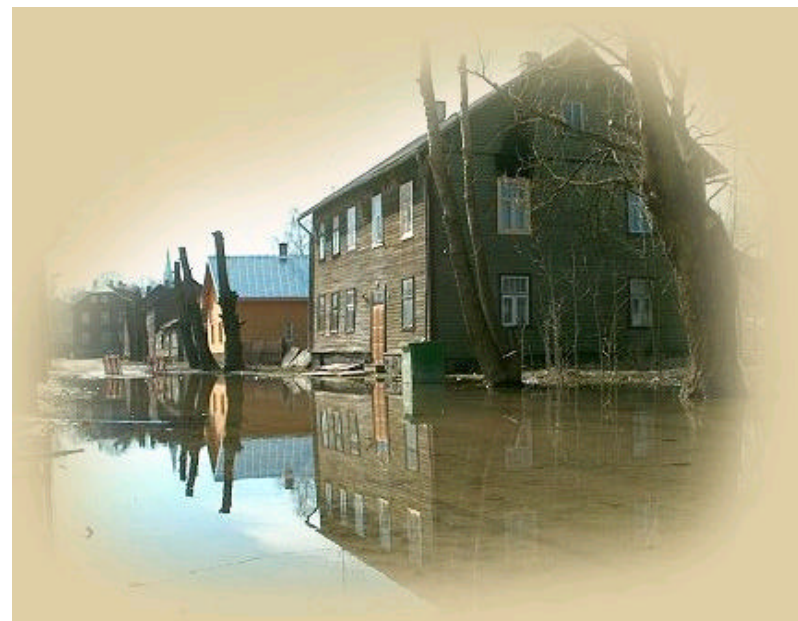
- 2001: põlevkivi tegevuskava (Eesti Roheline Liikumine)
- 2002-2003: Jämejala park (Eesti Looduskaitse Selts)
- 2003: Kunda tselluloositehas (Eestimaa Looduse Fond)
- 2003: Ääsmäe prügila (Eesti Roheline Liikumine)
- 2003: Moldova kruusakaevandus (kohalikud elanikud)
- 2003: Laguja prügila (Eestimaa Looduse Fond, Eesti Roheline Liikumine)
- 2003-2004: Saaremaa süvasadama üldplaneering (Eestimaa Looduse Fond, Eesti Ornitoloogiaühing)

Kogukond suudab, näiteid: 2.

- 2003-2004: Merko põlevkivikaevandus Puhatus (Eestimaa Looduse Fond)
- 2003-2004: Möllatsi turbakaevandus (kohalikud elanikud)
- 2003-2004: Laguja prügila detailplaneering (kohalikud elanikud)
- 2004: Ess-Soo turbakaevandus (Roheline Urvaste)
- 2004-2005: Saaremaa süvasadama KMH (Eestimaa Looduse Fond, Eesti Roheline Liikumine)
- 2003-2008: Nõmme liivikud Mustamäel (Eesti Roheline Liikumine, Nõmme Tee Selts)

Näide tugevast (linna)kogukonnast: Supilinna Selts Tartus

- MTÜ asutati 2002
- Koondab ärksaid ja aktiivseid oma linnaosa armastavaid inimesi
- Eesmärgiks kaitsta Supilinna miljööväärtust ja parandada elukeskkonda
- Üle 100 liikme (linnaosas elab ~2000 inimest)

Supilinna Selts: toimkonnad

- Planeeringute toimkond
- Keskkonnatoimkond
- Ajaloo- ja pärimustoimkond
- Kunsti- ja kultuuritoimkond
- Laste- ja sotsiaaltoimkond
- Korrakaitse- ja naabrusvalvetoimkond
- Teabetoimkond

Supilinna Selts: tegemisi, 1

- Linnaelanikele suunatud Supilinna päevad (2002-...)
- Ajaleht "Supilinna Tirin"
- Aktiivne infolist (kadunud kassid, uued planeeringud...)
- Praktiline info vanade puumajade renoveerimise kohta, koolitused

Supilinna Selts: tegemisi, 2

- Linnaosa ajaloo talletamine, raamat "Supilinn minu elus"
- Supilinlaste huvide kaardistamine põhjaliku kirjaliku ankeediga (74 vastust): liiklus, nõuded hoonetele jne
- Omaalgatuslik Supilinna edendamise kava aastateks 2006-2016
- Planeeringuprotsessides kaasärääkimine

Supilinn: ajalooline agulimiljö

Supilinn: puumajad

Supilinna miljösse sobiv uuselamu

Supilinna miljösse mittesobiv uuselamu

Supilinna miljösse mittesobiv uuselamu

Kuidas saada tõsiseltvõetavaks parteriks vallale/linnale?

- Organiseeritus, stabiilsus
  - MTÜ või Seltsing, mitte ühekordne allkirjakogumine
  - esinduslikkus / elanike mandaat ja poolehoid
- Selge eesmärk
  - eesmärk antud planeeringus
  - pikaajaline eesmärk
- Professionaalsus
  - planeerimisprotsessi, osapoolte rollijaotuse mõistmine
- Oskus kasutada meediat, kaasata partnereid

Supilinna Selts: taktika näide

Kriisisituatsioon (kopp lüüakse kohe maasse),

"ametlikuks" sekkumiseks kahjuks liiga hilja

1. Oma eesmärgis kokkuleppimine
2. Probleem avalikuks, (meedia tähelepanu; avalikkuse sümpaatia võitmine)
3. Mõttekaaslaste leidmine (teised seltsid)
4. Poliitikud sunnitud avalikkusele otsust põhjendama
5. Kompromissi väljapakkumine ametnikele
6. Taustal surve: avalik allkirjakogumine oma nõudmistele
7. Poliitikute kaasamine (abilinnapea)

Taktika rakendus: Emajõe tn puudealle, 1.

- 2000: koostatakse Supilinna üldplaneering
- 2001: Emajõe tn kaevatakse tunnelkollektori ehituseks üles
- 2006: Emajõe tn ääres ehitatakse uus jõe kaldakindlustus
- 2008: linnavalitsus tellib tänava rekonstrueerimise projekti
- 17.12.2008: linnavalitsus tutvustab projekti koosolekul
- ...

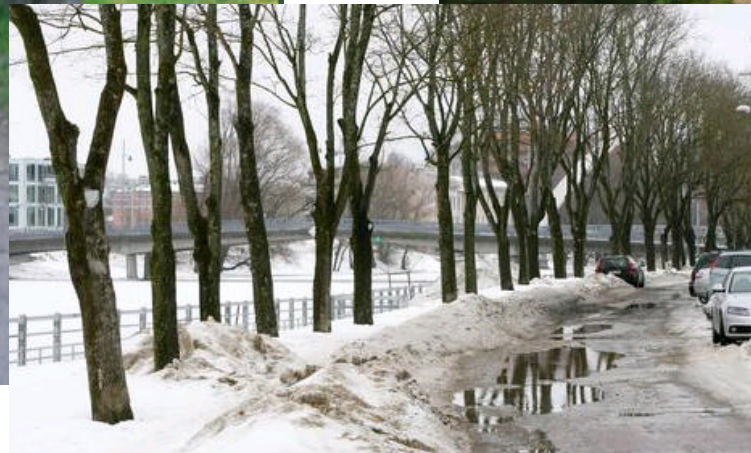
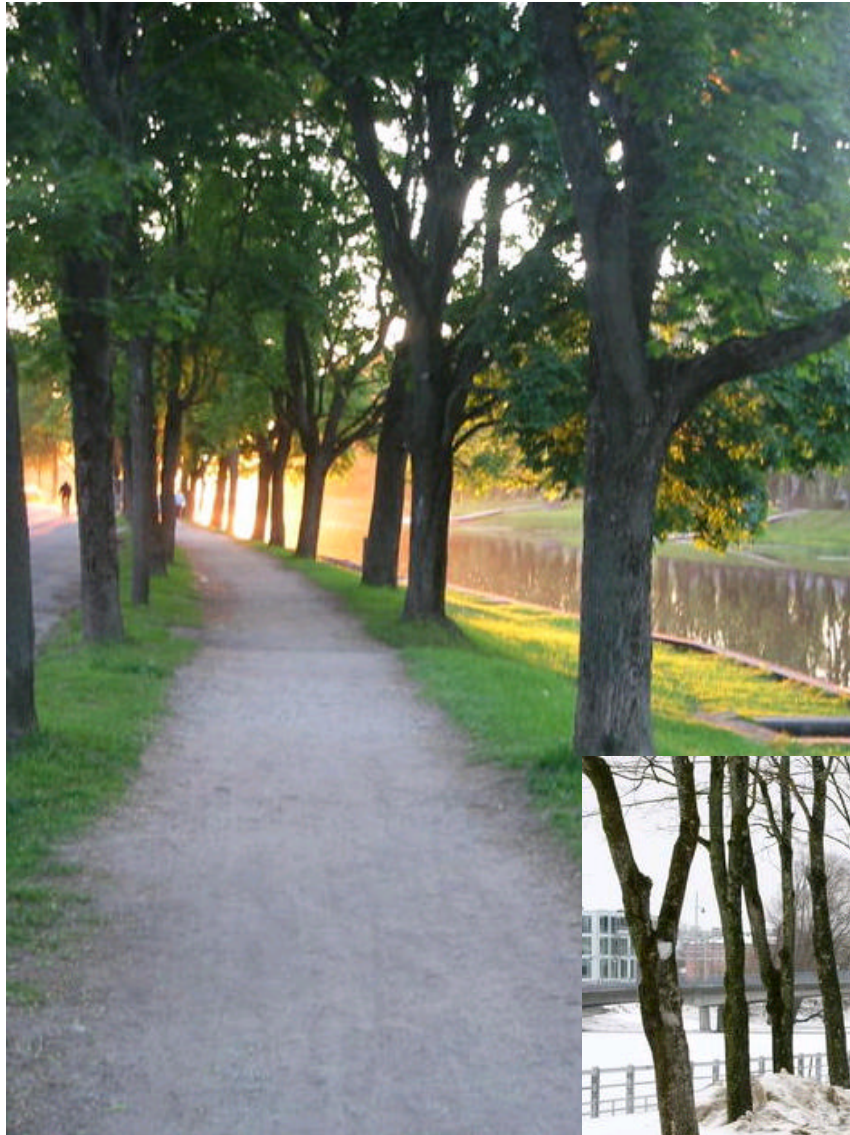
Taktika rakendus: Emajõe tn puudealle, 2.

- ...
- 23.02.2010: linna pressiteade tänava uuendustööde kohta
- 01.03.2010: Supilinna Seltsi ja Eesti Rohelise Liikumise öine kriisikoosolek
- 02.03.2010: Selts, ERL saadavad linnavalitsusele pöördumise
- 03.03.2010: algab pöördumisele allkirjade kogumine
www.petitsioon.ee/allee
- 03.03.2010: esimene artikkel Tartu Postimehes
- 03.03.2010: arutelu 1 linnavolikogu linnamajandus-komisjonis

Taktika rakendus: Emajõe tn puudealle, 3.

- 15.03.2010: Selts/ERL ja linnavalitsuse läbirääkimised 1
- 16.03.2010: toetava omapoolse pöördumise teeb ühendus Jalgrattalinn Tartu
- 17.03.2010: linnale "antakse üle" pea 700 veebiallkirja
- 17.03.2010: arutelu 2 linnavolikogu linnamajanduskomisjonis
- 19.03.2010: Seltsi/ERL ja linnavalitsuse läbirääkimised 2
- aprill 2010: president TH Ilves istutab uue allee I puu
- mai 2010: algab ehitus
- sügis 2010: tänav saab valmis

Emajõe tn puudeallee: enne, vahepeal, nüüd

Supilinna Selts: taktika toimimine

1. Oma eesmärgis kokkuleppimine: uus 2-realine allee
2. Probleem avalikuks: artiklid Tartu Postimehes, Eesti Raadio; avalikkuse sümpaatia võitmine
3. Mõttekaaslaste leidmine: MTÜ Eesti Roheline Liikumine, seltsing Jalgrattalinn Tartu
4. Poliitikud sunnitud avalikkusele otsust põhjendama: vastuartiklid ja selgitused Tartu Postimehes
5. Kompromissi väljapakkumine ametnikele: projektijoonised
6. Taustasurve: avalik allkirjakogumine (700) oma nõudmistele
7. Poliitikute kaasamine: abilinnapea läbirääkimistele

Supilinna Selts: tehtud vigu

- võimetus omavahel eesmärgis kokku leppida, näited:
  - vastuseis uue maja ehitusele vs soov saavutada maja sobivus olemasolevasse keskkonda
  - tänavakattena asfalt vs munakivi
  - säilitada vana räsitud puudeallee vs pooldada uue ja korraliku istutamist
- Ründav ja halvustav stiil meedias (arvamusartiklid) või linnaga suhtlemisel

Supilinna Selts: saavutusi

- Linnavolikogu kehtestas Supilinna üldplaneeringu (2001)
- Rajati esimene laste mänguväljak (2003)
- Linn kuulutas Supilinna miljööväärtusega alaks (2005)
- Algatati uus, seaduse nõuetest põhjalikuma kaasamisprotsessiga üldplaneering (2010)

Linnavalitsus: tehtud vigu

- Üleolev suhtumine, kodanikuühiskonna alahindamine
- Huvilised on kaardistamata
- Kaasamise praktika kõikuv
- Üldplaneeringu kergekäeline jooksev muutmine
- Oskamatus näha ja ennetada potentsiaalsed konfliktid

Linnavalitsus: mida teha kaasamisel teisiti?

- vaadata seaduse nõuetest kaugemale: kuidas oleks mõistlik, kuidas tekiks elanike omanikutunne? [*sh ehitusprojekt*]
- kaardistada huvigrupid
- kaasata asjassepuutuvad huvigrupid varakult (eskiis, idee)
- eraldi arusaadavad selgitused "tädi Maalile"
- koolitada pidevalt ametnikke (! mitte ainult planeeringuosakonnast)

Supilinna Seltsi kogemusi planeeringutes osalemisest

Peep Mardiste
supilinlane

